

Gemt barn

Følgende er en transskription af filmen, [Gemt barn](#), som er produceret af DIIS, 2013. I filmen fortæller Tove Udsholt om sine oplevelser som gemt barn under Besættelsen.

Tekst fra filmen:

Flugten til Sverige #5

Tove Udsholt

Mit navn er Tove Udsholt, og jeg er født den 24. august 1940 i København i Baldersgade 43, og jeg bliver født af en jødisk mor og en kristen far.

Tekst fra filmen:

Gemt barn

I oktober 1943 er Tove 3 år gammel

Oppe hos min mor og far, der kom der sådan en lille besked ind af brevsprækken, at hun skulle flygte med mig. Jeg var jo et jødisk barn, men min far, der var kristen, han skulle blive hjemme og beholde sit arbejde som sporvognskonduktør. Der havde også stået på denne her lille seddel, der var kommet ind, at hun skulle tage alle sine smykker og penge med, for det koster at flygte. Men de havde hverken smykker eller penge, og hun havde heller ikke en kuffert, for de rejste jo aldrig. Så hun pakkede et uldent tæppe med en hovedpude og en bamse, lidt tøj til mig og lidt tøj til sig selv og tog mig i hånden.

Toves far og mor, inden krigen

Og på sedlen havde der også stået, at man kunne gå ind på Hovedbanegården, der ville man få yderligere information, eller man kunne tage ud mod kysten. Men min mor, hun valgte at gå ind på Hovedbanegården, og der traf hun 30 af sin egen familie. Og de blev så enige om, at ligegyldigt, hvad der sker, så holder vi sammen.

Man hørte også, at man kunne komme op til Gilleleje og derfra komme over til Sverige. Så de købte billetter op til Gilleleje, men i toget derop, så fik de at vide, at de skulle slet ikke stå af på Gilleleje Station – det var alt for farligt – næ, de skulle stå af på et lille trinbræt uden for Gilleleje, og der ville de blive afhentet af nogle fiskere. Og således så

kom de altså op til det her lille trinbræt, der hed Pårup, og så stod de ud.

Tekst fra filmen:

Tove, hendes mor og de andre flygtninge fra toget bliver fulgt til Gilleleje

Folk blev installerede og gemt, i kældre, på lofter, ja overalt, indtil at de kunne komme over til Sverige, når nogle fiskere kunne sejle dem over. Vi kom op på et høloft, midt i byen, og der blev vi gemt. Og ude i byen, der fandt man jo hurtigt ud af, at der var gemt 30 mennesker deroppe. Så fik de at vide, der ville komme folk fra byen op med tæpper og med mad og drikke. Og der kom også en fisker op, han havde hørt, at nogle havde tabt deres sko, da de gik over markerne, så han havde været ude og samle brugte sko ind. Og denne her fremmede mand, han hilser på mig og spørger, hvad jeg hedder. Og jeg siger, at jeg hedder Tove. Og så har han fortalt, at han kaldte mig Prinsesse Tove, fordi jeg havde sådan en lille fin prinsesse-krølle oven på

hovedet – det skulle man have, har min mor fortalt, for vi skulle alle sammen ligne Prinsesse Margrethe, som var blevet født, også i 1940. Så sagde han, om ikke han måtte have lov at låne mig med hjem, fordi han boede i et fiskerhus lige rundt om hjørnet med sin kone og sin gamle far og mor. Jeg var sådan et meget talende barn, så jeg kunne ikke være i ro oppe

Tove, tre år gammel

på det her høloft, så hun sagde til denne her fremmede fisker: Jo, hvis De lover at komme tilbage med min datter. Og det lovede selvfølgelig fiskeren. Og han har så forklaret, at han tog mig med hjem, og så har jeg måske været der en times tid, jeg kan heldigvis ikke huske noget om det, fordi jeg var jo så lille, jeg var tre år. Sådan gjorde han de næste dage.

Fiskeren Svend og hans kone, Ketty, de havde haft en lille pige, som var død for flere år siden, kun seks uger gammel, og de ville så gerne have et barn til, men det kunne de ikke få. Og, jeg tror, at de har tænkt; gid vi måtte beholde hende den lille Tove.

Ketty og Svend

En dag hører Svend, at nu skal hele denne der gruppe på de 30 mennesker over til

Sverige. Så han skynder sig over og får fat i min mor og siger til min mor, at han har hørt, de skal af sted om eftermiddagen. Og han har et spørgsmål, han vil stille hende; om ikke at de må få lov at beholde mig, ind til krigen er slut. Min mor har fortalt, at hun skulle svare i løbet af ingen tid. Så, jeg tror, at hun har tænkt: Det er redningen for min datter, fordi der var jo ingen, der vidste, om de kom over til Sverige, om de blev skudt ned undervejs, var der en bolig til dem? Kunne de få arbejde? Så hun har fortalt mig, at det eneste, hun sagde til Svend, det var: Jeg skal have mit barn tilbage, når krigen er slut. Det lover jeg, sagde Svend. Og så sagde hun: I må endelig ikke begynde og lede efter hendes far, det er alt for farligt, han er inde i København. Og så har hun sagt farvel til mig, og så er jeg gået med Svend hjem og er kommet ind i det hus, som så skulle blive mit hjem. Ingen vidste hvor længe.

Tekst fra filmen:

Tove falder hurtigt til i huset hos Ketty og Svend

Det varer faktisk meget længe, før jeg kan begynde at huske noget. Jeg kan ikke huske noget før fra foråret 44. Jeg fik lov til selv at gå til bager og til slagter, men jeg måtte bare ikke tale med nogle mænd i grønt tøj, havde Svend fortalt mig. Så en dag står jegovre hos slagteren, og selvfølgelig havde både slagter og bager fået at vide af Ketty og Svend, at hvis der kommer tyskere ind i forretningen, så må I skynde jer at få Tove ud. Så en dag står jeg hos slagteren, og så kommer der sådan en tysk soldat ind. Men fru slagter

Tove sammen med Ketty og Svend

Rasmussen hun var klar over, hvad hun skulle gøre – så hun sagde med det samme: Så, lille Tove, nu skal du ind og se min kanariefugl. Og jeg gik jo med ind. Men der var jo ingen kanariefugl – hun skulle bare have mig ud af døren, og så løb jeg jo hjem. Mine tanker, de er tit, hele Gilleleje passede på mig.

Ketty og Svend, dem kaldte jeg jo far og mor, for jeg havde jo ikke andre. Men jeg kan også huske, at vi hver dag talte om min mor. Og jeg har spurgt: Hvor er min mor? Og de pegede over på kystlinjen; derovre, der er din mor. Fordi der er nogle mennesker med

grønt tøj, som er efter din mor, så derfor skal hun være derovre et stykke tid.

Og tiden den gik, og det var jo stadigvæk krig, og jeg havde jo bare fået at vide, at når krigen er slut, så kommer din mor og henter dig. Men jeg kan tydeligt huske, at jeg jo tænkte, det var noget mærkeligt noget, for det her oppe hos Ketty og Svend, som jeg kaldte far og mor, det var jo mit hjem.

Jeg kom hver dag over også at lege hos Ulla og Jette, det var nabobørnene, og en aften, som alle de andre, er jeg igen ovre hos Ulla og Jette. Det er så 4. maj 1945, og vi skulle igen høre radio, og man skulle være helt stille. Og så kom der et andet budskab, end der plejede.

Lyd fra radioen:

I dette øjeblik meddeles det, at Montgomery har oplyst, at de tyske tropper i Holland, Nordvesttyskland og i Danmark har overgivet sig.

Tyskerne har kapitulert. Danmark er frit. Og Ulla og Jettes forældre, de hev jo rullegardinerne ned, hentede lys frem og sang. Og de dansede rundt med deres piger. Men jeg blev fuldstændig stum. Og jeg begyndte at græde. For, hvad var det nu? Jamen, alt det her, som jeg havde taget som *mit* hjem, det var væk. Jeg skyndte mig over til Ketty og Svend, de sad inde i stuen, sagde ikke en lyd. Og jeg satte mig lige så stille på min plads. De var ikke glade. Jeg var heller ikke glad. For alle sammen vidste vi, at det her liv, og denne her måde, vi havde haft det sammen på, det måtte være slut nu.

Og der kan jeg heller ikke huske, om der er gået en 14 dage eller tre uger, men jeg løb ude og legede i hvert tilfælde, og så kom der en dame hen og sagde: Goddag, Tove – jeg er din mor. Det kunne jeg ikke kende. Det var jo en fremmed dame.

Tekst fra filmen:

*I tiden efter krigen kan Tove ikke falde til hos sin mor, og hun savner Ketty og Svend
Hun bor skiftevis i København og i Gilleleje*

*Efter to år giver moren op, og Tove flytter permanent til Gilleleje
Som 18-årig lader hun sig adoptere af Ketty og Svend*

Tove efter krigen, sammen med sin mor, Svend og Ketty

Om kilden

Gemt barn

Tove er tre år gammel, da hun og hendes mor flygter fra København i oktober 1943. De tager til Gilleleje, hvorfra de kan komme med båd til Sverige. Toves mor er meget bekymret for, hvad fremtiden vil bringe. Vil overfarten være farlig? Hvad vil livet i Sverige indebære? Da et fremmed ægtepar tilbyder at passe på Tove, indtil krigen er slut, tager hun imod tilbuddet. På den måde bliver Tove "gemt barn" hos Ketty og Svend, mens hendes

I oktober 43 er Tove 3 år gammel

mor flygter til Sverige. Hvor længe Tove skal være hos Ketty og Svend, er der ingen der ved. Hun falder hurtigt til hos sine plejeforældre, som hun kalder mor og far. Så slutter krigen, og kort tid efter befrielsen står der en dame foran Tove, og siger: "Goddag Tove. Jeg er din mor."

[Se filmen og læs interview med Tove Udsholt](#)